

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Unversus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disputatio I. De Termino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

INTRODVCTIO

AD UNIVERSAM ARISTOTELIS LOGICAM.

AUCTORE

R. P. THOMA COMPTONO

E SOCIETATE IESU.

P R O O E M I V M,

Ractatus iste quem, *Dialectica* præfigimus, in tyronum, seu ^{I.} *Logica* candidatorum gratiam præmitti de more solet, tum ut ^{Cur hoc tractatus Logica præfigatur} vocibus primæ facie peregrinis (iis præsertim, qui absolutis recter literarum humaniorum studiis, ad *dialecticas* se exercitationes recipiunt) eorum sensim aures assuescant, linguamque ut ita dicam, illius quam ingressuri sunt patriæ, ac loquendi modum addiscant, disputandique rationem ac methodum: tum ut habeant in quo veluti in leuoiri palæstrâ, sese tantisper exerceant, & faciliores quasdam velitationes, concertationesque inter se umbratiles instituunt, quò in solem educti ac pulverem expeditius in *Dialectico* stadio decerent: tum denique ut prægustatis quibusdam, acriori ad fontem, unde hi rivuli derivantur, perveniendi, plenoque inde ore bibendi studio ferantur.

Multum verò à veritate aberrare mihi videntur ij, qui hanc introductionem, quoddam quasi *Logica* compendium nuncupant, & tabulam veluti illius *Geographicam*, in qua omnes *Dialectica* partes summam ac breviter suis quæque lineamentis adumbrentur: ^{II.} ^{Non recte vocatur compendium Dialectica, seu summa} Multa namque disputantur in *Logica* (ut modò ab auctoribus tractatur) ut dum de prædicamentis agitur, prædicabilibus &c. de quibus nullus hic sermo: multa hic proponuntur; de quibus altum in *Logica* silentium. Mihi ergo dispositio potius quædam ad *Logicam* appellari posse videtur; qua nimirum Auditorum animi præparantur a subtiliora illa ac sublimiora quæ in *Dialectica* traduntur, & haurienda libentius & facilius penetranda: Meritò hoc nomine vocata *Introductio*.

DISPVTATIO PRIMA.

De Terminis.

SECTIO PRIMA.

De subiecto, Prædicato, & copula.

I.
Compositum
Logicum
imitatur
compositum
Physicum.

T compositum *Physicum* materiâ formatâ, & unione, ita *Logicum* tribus constat, Subiecto, Prædicato, & Copulâ, seu unione; adeo verum est, Ars Naturam imitatur. Subiectum à subjiendo nomen desumit, quod scilicet alteri subiaceat quodammodo, ac supponantur; quâ etiam de causâ substratum dici solet, munusque subit materiæ, cui prædicatum mentaliter accedit, dum de eo per intellectum affirmatur, sicque ut forma materiâ physicè, ita hoc subiectum intentionaliter afficit, & informat. Tan-

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

dem ut Unio extrema illa physica, ita copula (quæ semper est verbum *sum, es, fui*) subiectum & prædicatum inter se connectit, & copulat. Exempli gratia in hac propositione affirmativa; *Ignis est calidus*. *Ignis* est subiectum, *calidus*, prædicatum, est nexus inter utrumque intercedens, eaque inter se uniens.

Advertendum verò, in propositione parum interesse quo loco voces collocentur: Nec enim situs verborum spectandus est sed sensus: quocumque enim loco verbum est statuatur, in principio, medio, vel fine, ut *Aqua est frigida*, est frigida aqua; aqua frigida est, eadem est propositio & est unionis munere fungitur, significatio enim ut dixi spectanda est, non verborum collocatio.

Ad ulteriorem horum intelligentiam notandum, prædicari unum de altero perinde esse ac unum de altero

II.
In propositione non spectatur situs verborum, sed sensus.

III.
Quid sit unum de

Disputatio 1. Introd. De Terminis Sect. II.

altero prædicari.

altero affirmari, vel ut magis propriè loquamur, non est unum & alterum, sed idem semper est prædicatum & subiectum, alio tamen & alio modo conceptum. Exempli gratia, in hac propositione; *Petrus est doctus*, affirmat pronuntians id quod continetur sub voce *Petrus*, cum eo identificari quod continetur sub voce *doctus*; & sensus est, *habens Petreitatem est habens doctrinam*. Ratione ergo tantum differunt prædicatum & subiectum, & in subiecto consideratur *Petrus* ut substantia tali figuræ, colori &c. in prædicato verò ut substantia doctrinæ, seu ut eam in se continens. Et hic semper est sensus, siue intellectu fiat propositio, siue voce; idem enim voces significant quod conceptus, idem sermone interno & externo, illo nobis, hoc alijs dicimus: de quo disp. 2. Log. iterum recurrit sermo.

IV. Quid sit in Propositione negativa.

In propositione verò negativa contrarium contingit: ut enim in affirmativâ Prædicatum identificari asseritur cum subiecto, ita in negativâ per adjectionem particule *non* unum de alio negatur, sicque inter se mente vel voce separantur, & prædicatum remouetur à subiecto: *Contrariorum enim contraria est ratio*. In propositione tamen negativa æquè requiritur verbum illud substantivum seu copula atque in affirmativa, alioquin propositio non esset. Non tamen ponitur simpliciter sed particulâ illâ negativâ non affectâ. Unde hæc propositio *Album non est dulce* de nive prolata est vera, de lacte falsa.

V. Sufficit verbum poni simpliciter.

Dum autem dicimus requiri copulam, seu verbum est, non est semper necessarium ut ponatur explicite, sed sufficit adjectio illius implicita, ut in hac propositione *sol lucet*, ubi tacitè includitur verbum est: perinde enim sonat, ac si quis diceret, *est lucens*: Quod autem de tertia persona asseritur, idem de prima, idem de secunda dixeris, ut; *Ego scribo*; *Tu legis*, & de alijs huiusmodi.

SECTIO II.

Quæ sit natura & definitio Terminis.

I. Variæ acceptiones Terminis.

Terminus variè à varijs sumitur. Primò, pro fine cuiusque rei, sic lapis in campis fixus agrorum limites significat: sic mors finis vitæ dicitur, & *ultima linea rerum*. Nonnumquam verò capitur etiam pro initio, sic primum & ultimum punctum in linea dicuntur illius termini. Hic in altâ acceptione de eo cum Dialecticis disputamus, cum aliquâ tamen ad hæc relatione, ut discursu reliquo patebit.

II. Rejiciuntur aliqua Termini definitiones.

Terminus ergo in præsentis sic aliqui definiunt, & imprimis Sotol. i. summul. c. i. *Est vox significativa ad placitum ex quâ simplex conficitur propositio*. Quæ definitio, ut alias ejus impugnationes omittam, hoc saltem peccat, quòd non omni termino, sed soli vocali conveniat, nos autem termini in communi definitionem inquirimus, & quæ omnibus logicis terminis conveniat.

III. Voces non significantes possunt esse Termini.

Secunda definitio aliorum est, *terminus est signum ex quo simplex constituitur propositio*: ita docti quidam recentiores. Hæc definitio licet ob Doctorum auctoritatem sit probabilis, displicet tamen, quia voces non significantes, quæ proinde signa propriè non sunt, possunt esse termini, ut in hac propositione, *blitiri est vox*, nec enim ad rationem termini requiritur ut vox semper supponat pro alio à se distincto, sed sufficit ut supponat pro seipsa. Voces etiam significantiæ, materialiter seu non ut significantes acceptæ, ut in hac propositione, *nomen est neutrius generis*, *amo est verbum*, non sunt propriè signa, nec supponunt pro rebus à se significantis, sed pro seipsis. Cum ergo ex his confici possit propositio, non est cur excludantur à ratione terminorum, circa ipsa enim aliquid affir-

mamus vel negamus, & quasdam de illis proprietates declaramus. Plures aliæ afferuntur termini definitiones, quas ad amussim discutiendi nec otium est nec animus.

Dico ergo cum Aristotele primo Priorum c. i. *Terminus est extremum in quod resolvitur propositio tamquam in prædicatum & subiectum*: ita Toletus hic, & alij. Explicatur definitio, *extremum* ponitur loco generis, quia per hoc convenit terminus cum punctis terminativis, quæ sunt extrema lineæ, & cum alio quovis extremo rei cuiuscumque. Per alias particulas differt ab omnibus alijs terminis vel extremis, quæ, sub ea ratione qua termini aliarum rerum sunt, non ponuntur in propositione, nec in ea resolvitur propositio tamquam in *subiectum & prædicatum*, sed sunt affectiones quædam & partes quasi integrantes prædicatum & subiectum, ut sunt termini omnes syncategorematici, ut cum dico, *Petrus est valde doctus*, prædicatum est *doctus*, valde autem per se nil significat, nec est prædicatum, sed affectio quædam prædicati, faciens illud aliter significare, quàm sine hac particulâ significaret.

IV. Vera Termini definitio.

Ratio sumitur primò ex etymologia nominis, terminus enim dicitur à terminando, ergo illa solum sunt termini, quibus congruit ratio terminandi. Deinde est opinio Aristotelis, quæ hoc ipso momenti plurimum apud quemvis philosophiæ studiosum habere debet.

V. Terminus à terminando dicitur.

Dices, hinc sequi, propositionem posse esse terminum, propositio enim potest esse subiectum, ut in hac propositione, *paries est albus est vera propositio*, ubi subiectum est hæc propositio *paries est albus*. Quòd autem hoc sit falsum, sic ostenditur, nam terminus est pars propositionis, pars autem realiter distinguitur à toto, ergo. Resp. concedendo sequelam cum enim de propositione integrâ affirmari aliquid possit, vel negari, poterit esse subiectum. Nec propositio tantum, sed integer etiam syllogismus potest esse subiectum in propositione simplici seu categorica, ac proinde terminus; exempli g. si quis dicat, *omne totum est majus sua parte, sed homo est totum, & caput pars, ergo homo est major capite est bonus syllogismus*, ubi integer syllogismus est subiectum. Ad id verò quod assertur, terminum scilicet esse partem propositionis, Resp. terminum esse partem propositionis, cuius est terminus, non autem illius cuius non est terminus, nec pars, sed totum: nil autem repugnat, id quod in se est totum quoddam, respectu alterius esse partem, ut in capite respectu hominis, linea respectu superficiæ, & omnium hoc clarissimè apparet in exercitu, vel acervo lapidum. Sic propositio per se sumpta, est totum quoddam, si tamen fiat subiectum alterius propositionis, erit pars illius & terminus.

VI. An propositio esse possit terminus.

Instabis, in hac propositione, *Petrus est homo est vera propositio*, ibi prior pars, nempe *Petrus est homo*, non est propositio, nec totum, sed tantum pars. Contra, ergo illa propositio, *Petrus est homo est vera propositio*, est falsa, nam affirmat illa verba *Petrus est homo* esse propositionem, quod tamen est falsum si propositio non sint. Quod autem non consistat & quiescat in ea mens tanquam in sensu aliquo integro, & completo, sed ulterius, tendat, nil obstat propositioni, sic enim nec in propositione hypotheticâ propositiones categoricæ, ex quibus constatur, essent propositiones, cum mens ulterius tendat, ut in hac, *Petrus currit & Paulus scribit*, cum tamen de essentia propositionis hypotheticæ sit constare ex duabus simplicibus, seu categoricis inter se copulatis. Sufficit ergo ad propositionem quòd in ea sistere possit intellectus, esto de facto non sistat, sed tendat ulterius.

VII. Occurritur cuidam objectioni.

Dices secundo, bona definitio debet esse clarior definito, sed hæc non est clarior, minor probatur primò,

VIII. Definitio esse debet clarior definito.

Quid sit Definitio Terminum. Sect. II. & III.

primò, nam definitur terminus per propositionem, sed æquè difficile est scire quid sit propositio, ac quid sit terminus, ergo;

Secundò, definitur terminus hac definitione per subiectum & prædicatum; subiectum autem & prædicatum sunt obscuriora termino in communi, nam includunt naturam termini, & aliquid illi superaddunt, nempe peculiarem rationem prædicati, vel subiecti, ergo.

IX. Resp. primò, posse nos cognoscere ordinem ad aliquid aliud, licet illud aliud non perfectè semper cognoscamus: v.g. non potest quis perfectè cognoscere relationem creaturæ ad Deum, quin ipsum Deum cognoscat, qui est illius ordinis seu relationis origo & terminus, & tamen difficilius est cognoscere Deum perfectè quàm hanc relationem, ergo aliquando relatio ad aliquem terminum est cognitu facilior quàm ipse terminus, quod & in præsentia potest contingere.

X. Resp. secundò, sufficere quòd id quod ponitur in definitione, sit clarius quoad nos, licet fortè in se & re ipsa sit æquè vel magis difficile, si enim nos aliunde habeamus aliquam notitiam illius per quod aliud definitur, poterimus maiorem cognitionem illius quod ignoramus, per aliud quod intelligimus, comparare.

XI. Dices tertio, nostram sententiam esse contra omnes antiquos, nullus enim ex antiquis asseruit propositionem esse posse terminum, quod tamen à nobis supra concessum est, ergo. Resp. negando antecedens; ad probationem distinguo antecedens, nullus antiquorum id asseruit explicite, & expressis verbis concedo Antecedens; implicite, & æquivalentibus, nego. Dum enim Aristoteles dicit prædicatum & subiectum esse terminum, eadem operâ affirmat propositionem posse esse terminum, cum prædicatum aut subiectum esse possit.

S E C T I O III.

Dubia quædam solvuntur circa terminum definitionem.

I. *Dubium circa Propositionem hypotheticam.* Quæres primò, utrùm propositio categorica componens cum aliâ simili propositionem hypotheticam, ut *sol lucet, & nix liquefit*, sit in illa terminus. Resp. non esse, licet enim illæ duæ propositiones simplices sint extrema propositionis hypotheticæ, & inter se unitæ per conjunctionem, & atque in illas resolvatur hypothetica propositio, non tamen in eas resolvitur tanquam in prædicatum & subiectum, una enim propositio ibi non est prædicatum vel subiectum respectu alterius, nec enim affirmo de sole lucente, nix liquefcere, sed habent se quasi disparatè. Unde in definitione termini à nobis tradita genus non est tantum *ly. extremum*, sed hæc omnia *exiretum in quod resolvitur propositio*, differentia *tanquam in prædicatum & subiectum*.

II. Dices, ergo non conveniunt inter se in ratione propositionis hypothetica & categorica, cum una constet ex terminis, non altera. Resp. i. negando sequelam, nam essentia propositionis non explicatur in ordine ad terminos formaliter, sed in ordine ad affirmationem vel negationem unius de alio, Aristoteles enim primo Prior: c. i. propositione definit, quòd sit *aliquid de aliquo affirmativè negativè oratio*. Cum ergo in hoc, hypothetica conveniat cū categorica, non differet ab eâ nisi quoad modum, nempe quòd affirmet copulatè, & categorica solum simpliciter, quæ est merè materialis differentia.

III. Deinde dico, habere propositionem hypotheticam terminos in quos tanquam in subiectum & prædicatum aut subiectum esse possit.

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

prædicatum resolvatur, non immediatè, sed mediatè; immediatè enim resolvitur in duas propositiones categoricas, quæ, ut ibi termini non sunt, cum propositiones illæ duæ categoricæ subiectum & prædicatum in propositione hypothetica non sint, ut dixi nec esse possint, cum non *de se invicem, nec de alijs, nec alia de ipsis affirmantur*. Mediatè tamen resolvitur in terminos, quia immediatè resolvitur in propositiones categoricas, quæ in terminos immediatè resolvuntur. Sicut equus & leo immediatè resolvuntur in corpus & animam, seu materiam & formam, mediatè in puncta & partes proportionales, quia materia eorum & forma immediatè in illa resolvuntur.

Quæres 2. utrùm verbum *est*, seu unio prædicati & subiecti sit terminus? Certum est primò, si materialiter sumatur, posse esse terminum, ut si dicas, *est est verbum, est est unio, &c.* Quæstio ergo procedit in propositione formali, & ubi exercet rationem unionis, ut in hac & similibus, *Petrus est homo*.

Probabilius mihi videtur etiam in his & similibus propositionibus, unionem ad terminum reduci posse. Ratio est primò, quia termini syncategorematici aliquo modo ad terminos reducuntur, ad prædicatum scilicet & subiectum tanquam affectiones eorum, sed unio est etiam affectio extremorum, ergo reduci poterit aliquo modo ad rationem termini: Major constat ex explicatione definitionis termini supra posita. Minor probatur, unio est nexus extremorum inter se, ergo essentialiter ea afficit, sicut unio inter materiam & formam leonis, vel hominis. Conf. unio est terminus syncategorematicus, per se nihil significans, sed faciens extrema aliter significare quàm antea significabant, cur ergo excludetur à ratione termini, saltem syncategorematici, communis autem sensus Dialecticorum est terminos syncategorematicos esse terminos, sic enim ab omnibus appellantur.

Dices, unio non potest esse prædicatum, vel subiectum, ergo nec terminus, hæc est enim termini definitio. Resp. primò, distinguendo consequens, ergo nec terminus, licet sumptà ratione termini, concedo consequentiam, ergo nec terminus reduci potest, nego; dicimus enim unionem seu *est* in tantum esse terminum in quantum est affectio prædicati & subiecti, qua ratione termini syncategorematici vocantur termini. Resp. secundò, distinguendo antecedens, non potest unio esse subiectum vel prædicatum ut *quod*, concedo consequentiam, ut *quo*, nego: esse autem subiectum vel prædicatum ut *quo*, est esse rationem per quam aliqua sunt subiectum & prædicatum, quod in præsentia contingit, nam vox *homo*, quæ antea non erat subiectum, & vox *animal*, quæ non erat prædicatum, si interponatur *est*, fiunt subiectum & prædicatum, ut *homo est animal*. Unde sicut corpus & anima, homine jam mortuo, non sunt actu partes illius, sicut tamen partes si denuò uniantur, sicque unio respectu corporis & animæ dicitur pars, non ut *quod*, sed ut *quo*, ita in præsentia.

Dices secundò, unio in propositione essentialiter est medium inter extrema, ergo non potest ullâ ratione subire rationem extremi. Distinguo antecedens, est medium simpliciter & ut *quod*, nego antecedens, ut *quo* & secundum quid, concedo: unde quid non obstante hac unione, dicuntur nihilominus extrema immediatè inter se uniri, quod dici non posset, si aliquid ut *quod* intercederet. Ex. gr. rami non dicuntur immediatè uniri radici in arbore, quia mediat truncus, nec manus humero, quia mediat brachium; anima verò & corpus, non obstante unione intermediâ, dicuntur ab omnibus im-

*hypothetica
resolvatur
in terminos.*

IV.

V.

Virum copula in propositione dicti possit Terminum.

VI.

Copula, est Terminum reductivè, & ut quo.

Quid sit esse Terminum, ut quo.

VII.

Medium simpliciter, & secundum quid.

VIII. mediatè inter se uniri, quia tantum mediat aliquid ut quo.

Unde ad consequentiam Resp. primò, esto non possit esse extremum, potest tamen esse affectio extremi, quod sufficit ut sit terminus reductivè, ut supra dictum est. Resp. secundò, distinguendo consequens eodem modo quo antecedens, non potest esse extremum ut quod, concedo consequentiam, sic enim requireret aliam unionem qua uniretur, & illa aliam, & sic in infinitum: non potest esse extremum ut quo, seu non potest esse ratio per quam aliud sit extremum, aut prædicatum & subiectum, nego.

IX. *Modus defendendi unionem non esse Terminum.* Quod si quis defendere velit unionem non esse omnino terminum, cum sit essentialiter medium inter terminos, non abnuo; tunc verò interpretari debet definitionem termini ab Aristotele traditam, ut tantum intelligatur de subiecto & prædicato ut quod, seu de principali, quod non incongruè defendi potest.

X. *An verba extra propositionem sint Termini.* Quæres tertio, utrum vox homo v.g. extra propositionem sit terminus; videtur enim secundum nostram termini definitionem non esse, cum extra propositionem non sit prædicatum, nec subiectum, nam, nisi dum actu in propositione est, nihil de eâ affirmatur vel negatur. Dico tamen, etiam extra propositionem, illam & similes voces esse terminos, ad hoc enim ut sint termini, sufficit quod aptitudinaliter seu potentia sint prædicatum & subiectum, id est, quantum est ex se, sint proximè aptæ ut constituent propositionem, & fiant in actu secundo prædicatum & subiectum. Unde actualis compositio propositionis est proprietas tantum, non essentialis termini.

XI. *Verba in definitionibus non important actum, sed potentiam.* Non est ergo ex hoc capite quin definitio termini ab Aristotele tradita sit essentialis, verba enim in definitionibus non important actum, sed potentiam: sic dicimus, planta est quæ vegetat, animal quod sentit, homo qui ratiocinatur, & tamen actualis ratiocinatio non est de essentia hominis, sic enim homo dormiens non esset homo. Item Porphyrius tractatu de quinque universalibus definit genus esse id quod prædicatur de pluribus differentibus specie, & tamen certum est actualè prædicationem non esse de essentia generis.

XII. Dices primò, si actualis compositio propositionis sit proprietas termini, ergo semper reperitur cum essentia, proprietas enim live passio separari ab essentia non potest. At sanè qui hoc objicit, non videtur recordatus quatuor esse proprietatum species, inter quas tertia earum est quæ omni conveniunt, non tamen semper, ut ridere & ratiocinari proprietates sunt hominis, licet non rideat semper,

nec semper ratiocinetur.

Dices secundò, terminus à terminando dicitur, sicut & signum à significando, ergo non est terminus actu vel signum, nisi dum actu terminat & significat, ergo nullæ voces extra propositionem sunt termini. Concessio antecedente, nego consequentiam, non enim idem est esse terminum actu & terminare actu, licet inde sumatur nominis etymologia, sicut juxta S. Thomam licet lapis dicatur à laudendo pedem, est tamen actu lapis, quando non actu laedit pedem. Sic etiam ramus appensus est signum vini vendibilis, etiam quando nemini actu significat esse vinum illic vendibile. Sicut similiter licet mensura dicatur à mensurando, vina v.g. decem pda, vel modius, sunt tamen actu mensura licet nullus actu iis utatur, ut enim actu mensuræ sint, sufficit quod aptitudinem proximam ex parte sui habeant ad metiendum.

Quæres quartò, utrum literæ possint esse termini? Resp. si solitariè sumantur, posse, ut si quis dicat, est litera, &c. tunc enim possunt componere propositionem, & esse prædicata & subiecta. Idem est de vocibus non significativis. Si verò non sumantur solitariè, sed ut componunt verba immediatè, mediatè propositionem, non sunt termini, sed constitutiva quædam & integrantia terminorum.

Quæres quintò, utrum definitio illa, quam ex Aristotele supra statimus termini, essentialis sit, an accidentalis. Resp. licet actualitas illa quam verbis præ se fert, non obstat quo minus essentialis esse possit, ut supra diximus, cum verba in definitionibus non important actum, absolute tamen puto non esse essentialem, sed accidentalem. Ratio est, quia essentialitas alicujus rei est primus illius conceptus, ergo definitio illa quæ non traditur per primum seu primum conceptum, sed solum per secundarium, non erit essentialis, at hujusmodi est præfens definitio, ergo: Probatur subsumptum, traditur hæc definitio per res solvi, sed hic est tantum secundarius conceptus termini, non primarius & proprietas ejus, non essentialitas, ergo: Minor probatur, prius est terminum constituere propositionem, seu esse aptum ad illam constituendam, quam res solvi, nihil enim res solvi potest in aliquid, nisi quod ex eo prius componitur, cum resolvere aliquid, sit illud in partes dissolvere, ergo prius est terminos esse aptos ad constituendam propositionem, quam in illos posse propositionem resolveri, ergo posse constituere propositionem est primarius termini conceptus, & illius essentialitas. Unde essentialis termini definitio hoc modo à priori assignari posset, terminus est extremum, ex quo constituitur propositio tamquam ex prædicato & subiecto.

XII. Non est idem esse Terminum actu & terminare.

XIV. Num litera A.B.C. possint esse Termini.

XV. Hæc Termini definitio est accidentaliter.

Essentialis Termini definitio.

DISPUTATIO II.

De Divisione Terminorum.

SECTIO PRIMA.

Terminus Mentalis, Vocalis, & Scriptus.

I. *Terminus Mentalis, Vocalis, & Scriptus.*

Idem primò Terminus in mentalem, vocalem, & scriptum, juxta tres modos quibus homines loquuntur. In mentalem, qui in propositionibus mentalibus reperitur, quibus quis secum loquitur, seu quod eodem recidit, res intelligit, vocalem in ordine ad propositionem vocalem, ut aliis animi sui sensa aperiat, seu ut cum aliis loquatur: & in scriptum, quia voces transeunt & non sunt permanentes, nec totæ simul, nec omnibus

præsentibus, & ob eam causam inventa est scriptura, quæ est veluti locutio quædam permanens.

Terminus ergo mentalis est extremum ex quo constituitur propositio mentalis, quæ licet simplex qualitas sit, potest tamen mente distingui, & considerari prout correspondet rei quam repræsentat pro subiecto, & rei quam repræsentat pro prædicato, sicque formaliter à se distingui, & hæc ratione esse prædicatum & subiectum repræsentativè & ut quo, seu id per quod res sunt prædicatum & subiectum, sicque dividitur propositio mentalis in partes seu terminos, non realiter, sed formaliter distinctos. Simplex autem terminus mentalis seu extra propositionem

II. Terminus mentalis non datur realiter, sed tantum ratione.

Non reperitur extra Propositionem.